

Fyra (prel.) aktörsscenarioer

Fyra olika sätt för värmemarknadens aktörer att hantera de sammansatta och komplexa problem som en hållbar utveckling innebär.

Bo Rydén, Håkan Sköldberg, Kjerstin Ludvig
2015-12-09

Strategier för att hantera denna typ av frågor

Auktoritärt (t ex regering, domstol, myndighet) Någon bestämmer!

- + Minskar komplexiteten
- Alla perspektiv kommer inte till tals

Konkurrens (t ex på marknader). Olika sidor ställs mot varandra.

- + Tydlighet i olika åsikter
- Konfrontation, gemensamt lärande försvåras

Samarbete, dialog, förhandlingar, kompromisser. Engagera alla intressenter för en gemensam lösning.

- + Helhet, legitimitet
- Omständligare process, kostsam, risk för beroenden

Fyra aktörsscenarier:

- Ökad reglering
- Ökad konkurrens
- Ökad samverkan
- Business as usual

- **Ökad reglering**, dvs. att en eller flera offentliga aktörer (t.ex. staten, kommunerna) ges en överordnad roll att – relativt detaljerat – styra utvecklingen på värmemarknaden så att den blir långsiktigt hållbar.
 - Det innebär en ökad reglering jämfört med idag, som också är mer detaljerad om exempelvis byggnormer för ny- och ombyggnad samt val av uppvärmningsform.
- **Ökad konkurrens**, dvs. att marknadens aktörer ges allt större utrymme att konkurrera med varandra på värmemarknaden, och att stat och kommun endast anger ramvillkor för denna konkurrens.
 - Här litar man alltså mer på politiska ramvillkor och generella styrmedel, och i mindre utsträckning på sådan detaljreglering som förutsätts i föregående scenario.

- **Ökat samarbete**, dvs. att aktörerna, genom dialog, förhandlingar och kompromisser, gemensamt bestämmer om hur den hållbara utvecklingen skall drivas.
 - Det innebär att många (alla) intressenter engageras för en gemensam strategi. Det innebär däremot inte att initiativet uteslutande kommer från stat och kommun.
 - I detta scenario skapas istället en samsyn mellan aktörer som representerar alla olika delar av värmemarknaden.
- **Business as usual**, dvs. att dagens utveckling fortsätter och möjligen accentueras.
 - Varje aktör och/eller aktörsgroup bibehåller eller förstärker sin/sina hållbarhetssträvanden och mål, och de konflikter kring mål och åtgärder som uppstår hanteras på bästa sätt från gång till gång.
 - Här finns inslag från alla tre scenarierna ovan, dvs. reglering, konkurrens och samverkan, på samma sätt som det gör på dagens värmemarknad.
 - Ingen av dessa tre delar är dock domerande i detta scenario, så som vi antar att de är i de renodlade scenarierna ovan.

Marknadsdesign för elmarknaden

NEPP-projektet analyserar fyra scenarier.

Ökad reglering

- (Viss) återreglering av elmarknaden. Ökad central planering.
- En prissättning som i högre grad baseras på medelpriset.

Konkurrens - Energy only

- Nuvarande marknadsmodell i Norden.
- Införs nu succesivt i övriga EU

Nodprissättning – ”en lokal samverkan”

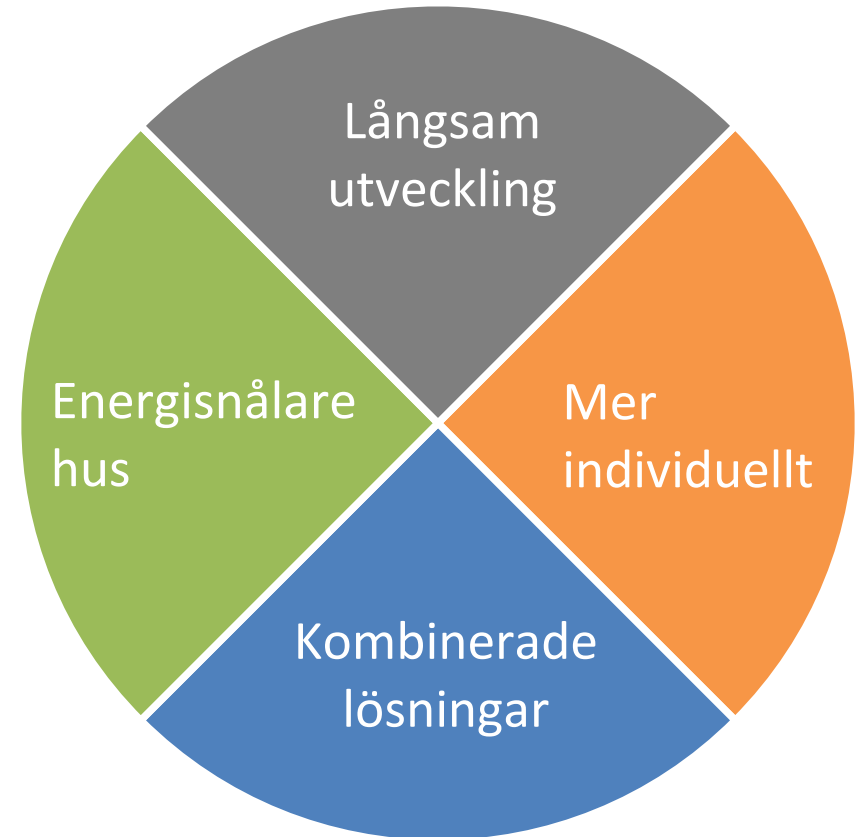
- En form av ”decentralisering” av elmarknaden.
- Tar större hänsyn till lokala förutsättningar för produktion, nätkapacitet, efterfrågan.

Kapacitetsmarknader

- En separat marknad som garanterar att det alltid finns tillräcklig kapacitet i elsystemet
- Är ett komplement till ”Energy only”

Hur förhåller sig **Aktörsscenarierna till Energiscenarierna?**

- Ökad reglering
- Ökad konkurrens
- Ökad samverkan
- Business as usual

www.varmemarknad.se

